

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з фізичного виховання і спорту, професора Андрєвої О. В. на дисертаційну роботу Сіренка В. Г. на тему «Формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань

01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю

014 Середня освіта (Фізична культура)

Актуальність обраної теми. Україна протягом останніх років зіткнулася з безпрецедентними викликами, пов'язаними з військовим конфліктом на її території. Цей конфлікт спричинив значні негативні наслідки для всіх верств населення, в тому числі й для здобувачів освіти. Українські школярі опинилися в особливо складній ситуації. З одного боку, вони продовжують навчання, здобуваючи знання та навички, необхідні для майбутнього життя. З іншого – вони постійно стикаються з впливом стресових подій. На тлі тривалої дії воєнного стресогенного чинника, який є одним із найбільш потужних стресорів, дослідники ініціювали широке обговорення питань, пов'язаних з вивченням факторів, які посилюють стрес-асоційовані стани контингенту, або сприяють їх профілактиці. Не ставлячи під сумнів негативний вплив дії таких стресогенних чинників як здобуття освіти, тестування, емоційні труднощі старшокласників у реагуванні на дійсність або карантинні обмеження та страхи за своє здоров'я та здоров'я близьких у період пандемії, варто вказати, що військовий стресогенний чинник можна розглядати як один із найбільш загрозливих. Психоемоційна стійкість, впливаючи на стресову ситуацію, має індивідуальні особливості, тобто залежить від окремого учня, та характеризується показниками фізичного стану, особливостями розвитку нервової системи та психіки. Низка оприлюднених даних дають підстави вважати, що факторами, які можуть пом'якшити дію стресу, є активний спосіб життя та систематичні заняття руховою активністю. Об'єднання рухових дій з емоційно-вольовими й когнітивними процесами є унікальною особливістю фізичних вправ, що вимагає проведення окремих міждисциплінарних досліджень щодо вивчення особливостей підвищення психоемоційної стійкості у процесі фізичного виховання. Як засіб формування психоемоційної стійкості учнівської молоді, на уроках фізичної культури пропонуються різні види єдиноборств, що навчають долати труднощі, терпіти біль, втому, орієнтуватися у ситуативних умовах, швидко обмірковувати та обирати варіант дій у відповідь на

подразник, стримувати емоції тощо, а тому дозволяють впливати на емоційно-вольову та когнітивну сфери особистості, підвищуючи рухові можливості, виховуючи вольові якості, знижуючи дію стресу, сприяючи формуванню психоемоційної стійкості особистості.

Дисертаційне дослідження Сіренка В. Г. присвячено проблемі підвищення ефективності фізичного виховання старшокласників у сучасних умовах та спрямоване на розвиток психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання. Таким чином, можемо констатувати, що подана до розгляду дисертація є актуальною і своєчасною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дослідження відповідає тематичному плану та загальній науковій проблемі наукових досліджень Українського державного університету імені Михайла Драгоманова за напрямом: «Теорія і технологія навчання та виховання в системі освіти». Роботу виконано згідно з планом наукових досліджень кафедри теорії та методики фізичного виховання. Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол № 4 від 22 жовтня 2020 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Достовірність та обґрунтованість переважної більшості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Сіренка В. Г., забезпечують кілька чинників, – значна кількість і різноманітність опрацьованої джерельної бази, критичний аналіз матеріалів практичної діяльності, ведення коректної полеміки, вдала й продумана логіка викладення матеріалу, – що дали змогу автору виконати поставлені перед собою завдання. Для досягнення поставленої мети автором коректно визначено наукові завдання, об'єкт і предмет дослідження. Належним чином дисертант застосував методологічну базу наукового пошуку. Під час написання роботи В. Г. Сіренко опрацював цілком достатній масив фахової науково-методичної літератури вітчизняних та зарубіжних дослідників. Належною є емпірична база дослідження. Зібраний теоретичний та емпіричний матеріал проаналізовано із використанням різноманітних методів наукового пошуку. Достовірність отриманих результатів підтверджується достатньою кількістю обстежених, обраною методикою організації педагогічного експерименту. Отримані дисертантом наукові положення та висновки підтверджені шляхом математичної обробки та статистичного аналізу, що забезпечує їх обґрунтованість і достовірність.

Позитивної оцінки заслуговує оформлення результатів дослідження, варто відзначити логіку викладу та послідовність виконання наукового

пошуку. Висновки впливають зі змісту дисертаційної роботи, їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву. Дисертація характеризується глибоким розкриттям досліджуваної проблеми, самостійністю у підходах до їх висвітлення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: вперше визначено особливості прояву рухових та вольових якостей дітей 16-17 років залежно від сили нервової системи, зафіксовано зв'язок рівня психоемоційної стійкості з руховим розвитком та вольовою сферою учнів старшого шкільного віку та на цій основі розроблено методiku навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу у процесі фізичного виховання, підтверджено її ефективність; запропоновано критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 10-11 класів під час занять боксом з урахуванням рівня психоемоційної стійкості; удосконалено педагогічні технології впливу занять фізичними вправами на зниження рівня стресу, підвищення психоемоційної стійкості та покращення ментального здоров'я учнівської молоді; подальшого розвитку дістали питання контролю і корекції психоемоційного стану школярів на заняттях фізичними вправами, мотивації та інтересів, рівня стресу, рухової підготовленості та особливостей вольової сфери учнів старшої школи, можливості впровадження засобів боксу в освітній процес фізичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у розробці та обґрунтуванні методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу та впровадженні її в освітній процес фізичного виховання учнів 10-11 класів спеціалізованої школи I-III ступенів № 91 м. Києва з поглибленим вивченням інформатики (довідка №114 від 30 травня 2024 р.), спортивного клубу «Judo time» (довідка №37 від 10 червня 2024 р.). Провідні положення роботи щодо збереження ментального здоров'я учнів, розвитку рухових якостей учнів старшої школи засобами єдиноборств впроваджено у лекційний курс дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання» здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура) Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (довідка №257 від 31 травня 2024 р.). Отриманий матеріал може значно розширити основні підходи до керування стресами та збереження ментального здоров'я учнівської молоді в умовах раціонально організованої рухової активності у різних формах фізичного виховання в школі. Теоретико-методичний доробок дослідження може бути основою для впровадження різних видів єдиноборств у практику фізичного виховання школярів. Основні положення та результати дослідження використані у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури,

зокрема, під час викладання відповідних дисциплін, зокрема «Спортивна боротьба», «Методика викладання обраного виду спорту» циклу професійної підготовки і практики здобувачів першого (бакалаврського), а також для слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження доповідалися та обговорювалися на XII, XIII, XIV Міжнародних науково-практичних конференціях «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (Київ, 2021, 2022, 2023); XII Міжнародній науково-практичній конференції «Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи (Дрогобич, 2023); щорічних звітних наукових конференціях кафедри теорії та методики фізичного виховання Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Київ, 2021–2023).

Оцінка змісту дисертації та її основних положень. Структура роботи має логічну єдність. Зміст роботи (анотація, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки) представлено з урахуванням сучасних вимог. Структурні частини тексту за обсягом, змістом і глибиною аналізу збалансовані, що дає підстави зробити висновок про належний рівень дисертаційної роботи. Кожна відокремлена частина роботи завершується проміжними висновками. Така структура дозволила автору системно, послідовно і логічно розкрити всі питання, які мали бути розглянуті відповідно до мети та завдань дослідження.

Загальний обсяг дисертації становить 204 сторінки, з яких 158 сторінок основного тексту. Робота містить 26 таблиць, 12 рисунків та 7 додатків. Надані до роботи графічні матеріали, які оформлені у вигляді статистичних таблиць та діаграм, окрім інформаційного характеру, мають змістовне навантаження та логічно пов'язані із текстом роботи. Це дозволяє більш наочно сприйняти викладений науковий матеріал. У вступі обґрунтовується актуальність теми дослідження і формулюється наукове завдання; вказується зв'язок дисертаційного дослідження з науковими планами, темами; розкривається науковий апарат дослідження: мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; визначаються наукова новизна, практична значущість; наводяться дані про особистий внесок здобувача, апробацію та впровадження отриманих результатів, подано інформацію про публікації, структуру та зміст роботи.

У першому розділі «Теоретичні та методичні основи формування психоемоційної стійкості учнівської молоді в процесі фізичного виховання» автором охарактеризовано сучасні тенденції та орієнтири у фізичному

вихованні учнів старшої школи, представлено особливості ментального розвитку і здоров'я учнів старшого шкільного віку та подано загальну характеристика психоемоційної стійкості в аспекті збереження здоров'я особистості, проаналізовано український та зарубіжний досвід використання засобів фізичного виховання для формування психоемоційної стійкості дітей та молоді.

Аналіз наукової літератури дозволив виявити ступінь вивченості проблеми, а також питання, які потребують подальшого дослідження та аналізу. Тому метою дослідження стало розробка, теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств (боксу) у процесі фізичного виховання.

У дисертації детально проаналізовано роботи відомих вітчизняних і зарубіжних вчених. Їхнє глибоке вивчення й аналіз дозволили автору роботи досягти такого рівня наукових узагальнень, який носить об'єктивний характер. Цінну складову частину роботи становить ретельно підібрана до дисертаційної роботи бібліографія. Список використаних джерел містить 201 найменування.

У другому розділі «Науково–методичне обґрунтування методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств в процесі фізичного виховання» автор висвітлює питання організації дослідження, описує методи дослідження. Слід зазначити, що достатньо обґрунтовано і кваліфіковано використано дисертантом обрані для дослідження методи, подано відомості про контингент обстежених та етапи дослідження. Для їх вибору дисертант керувався загальнонауковими принципами проведення комплексних досліджень, які взаємодоповнюють один одного та забезпечують можливість комплексного пізнання предмета дослідження. Так, теоретичні методи дозволили здобувачу по-перше, систематизувати теоретичні матеріали з обраної теми на основі всебічного вивчення й аналізу спеціальної науково-педагогічної літератури з проблеми дослідження; по-друге, дали можливість виявити зв'язки між існуючими поняттями і фактами та їх взаємозалежність, і по-третє, сприяли виокремленню найсуттєвіших особливостей і умов організації дослідження, а емпіричні методи сприяли обґрунтуванню, розробці та експериментальній перевірці методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу у процесі фізичного виховання.

Для реалізації поставлених у дисертаційній роботі мети і завдань автор використовував такі **методи дослідження**: теоретичні: аналіз, систематизація та узагальнення даних методологічної, психолого–педагогічної та навчально–методичної літератури, педагогічне моделювання з метою з'ясування стану

розробленості досліджуваного питання, уточнення інформації про об'єкт і предмет дослідження, окреслення шляхів та алгоритму реалізації поставлених завдань; емпіричні: анкетування, педагогічне спостереження для вивчення реального стану фізичного виховання школярів, їх фізкультурно-спортивних інтересів, суб'єктивних даних мотивації та ментального здоров'я учнів старшої школи; педагогічне тестування для визначення рівня рухової підготовленості учнів 10-11 класів, психодіагностичні методики для оцінки показників вольової сфери старшокласників; педагогічний експеримент: констатувальний етап для вивчення даних мотивації, психоемоційного стану, рухової підготовленості та вольової сфери старших школярів; формувальний етап проводився з метою апробації методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу у процесі фізичного виховання та визначення її ефективності; методи статистичної обробки даних, зокрема вибірковий метод, кореляційний аналіз (метод Пірсона), метод статистичної перевірки гіпотез t-критерій Стьюдента для непов'язаних вибірок для обробки експериментальних даних, якісного й кількісного аналізу цифрових результатів дослідження, визначення їх достовірності.

У анкетуванні взяло участь 108 юнаків старшого шкільного віку, а безпосередньо в педагогічному експерименті задіяно 40 учнів старшої школи, з яких 18 осіб навчалися в 10 класі, 22 особи – учні 11 класу.

Встановлено, що школярі старшої групи визначають пріоритетними силові навантаження, а також вправи на витривалість і координацію, кожен другий старшокласник проявляє інтерес до різних видів єдиноборств, кожен четвертий учень демонструє позитивне ставлення до боксу. З'ясовано, що кожен п'ятий юнак постійно відчуває нервово-психічне перенапруження, тоді як дев'ять із десяти учнів періодично відчувають стрес. Визначено загалом позитивне ставлення старшокласників до єдиноборств завдяки популярності вправ силової та координаційної спрямованості серед юнаків. Так, з'ясовано, що вісім із десяти юнаків старшого шкільного віку виявили бажання займатися боксом.

Показано, що учні 10-11 класів мають середні показники, що характеризують їх психоемоційний стан, однак зафіксовано ознаки помірному стресу за середньогруповими показниками та дещо знижений рівень стресостійкості, причому вікової різниці між рівнем вольових якостей та показників психоемоційного стану немає. За даними педагогічного тестування рівень рухової підготовленості юнаків старшого шкільного віку невисокий. Значний інтерес становить підтверджений взаємозв'язок між показниками вольової сфери та рухового розвитку старшокласників. Досліджено взаємозв'язок між показником сили нервової системи й вольовими

показниками школярів. Виявлено, що учні старшої школи зі сильною нервовою системою є більш стресостійкими та мають значно нижчий рівень стресу. Встановлено, що найвищу стресостійкість проявляють старшокласники з високим рівнем розвитку спритності та координаційно-силової витривалості, а юнаки з сильною нервовою системою мають вищу спритність, швидкісною і координаційно-силовою витривалістю. Встановлено, що сьогодні різні види єдиноборств активно впроваджуються у школах, однак досвіду застосування боксу у різних формах фізичного виховання наразі недостатньо.

Обґрунтовано і розроблено методику навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств в процесі фізичного виховання з урахуванням визначених взаємозв'язків між рівнем розвитку вольових та рухових якостей залежно від особливостей нервової системи юнаків, що представлено у вигляді педагогічної моделі. Загальна та спеціальна рухова підготовка планувалася у сполученні з технічною. До засобів формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи у процесі занять боксом віднесено загальнорозвивальні, спеціально розвивальні та основні вправи, дихальні та релаксаційні вправи. В залежності від завдань використовували методи, спрямовані на формування нових знань; навчання фізичних вправ; розвиток рухових якостей; сполученого впливу; виховного впливу. Ключовою ідеєю методики є позитивне перенесення цілеспрямованого розвитку і виховання інформативних рухових якостей, вольових показників та психічних властивостей особистості на формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи на заняттях боксом з урахуванням індивідуально-типологічних характеристик нервової системи. В основі реалізації ідеї лежить науково підтверджена прогностична значущість окремих показників рухового розвитку, вольової сфери, фізіологічні механізми формування функціональних систем, динамічних стереотипів та вольового регулювання поведінки у своєму взаємозв'язку, а також провідна роль сили нервової системи і рівня стресу як індикатора психоемоційного стану школярів. Важливою особливістю методики є урахування індивідуально-типологічних властивостей нервової системи як важливого предиктора, що відрізняється стабільністю та мало піддається педагогічному впливу. Виходячи з показників динамічної витривалості нервової системи юнаків, їх умовно поділено на три групи з відповідно високим, середнім та низьким рівнями сили нервової системи. Вправи з боксу, що виконувалися у атаці та захисті, диференціювалися за співвідношенням 1:2, 1:1, 2:1 відповідно для юнаків з різною силою нервової системи.

У третьому розділі «Визначення ефективності методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу в процесі фізичного виховання» на основі розроблених та обґрунтованих критеріїв ефективності впровадження визначено результативність запропонованої методики. Зокрема, оцінювання здійснювалося за когнітивним, діяльнісним та мотиваційно-поведінковим критеріями. Обґрунтовано систему педагогічного контролю навчальних досягнень учнів 10–11-х класів під час занять боксом шляхом інтегрального оцінювання теоретичної, загальної і спеціальної рухової підготовленості і психоемоційних показників за критеріями сформованості окремих знань, умінь і навичок для учнівської молоді, яка дає змогу вчителю як кількісно, так і якісно здійснити оцінку успішності старшокласників.

Результати досліджень, що отримані в ході проведення формувального етапу педагогічного експерименту свідчать про ефективність запропонованої методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу у процесі фізичного виховання. Так, в учнів 10 класу експериментальної групи спостерігалися достовірно вищі, ніж у контрольній групі, показники, що характеризують швидкісно-силові якості, зокрема, у метанні малого м'яча на дальність цей показник становить 10,9 %, а у стрибку у довжину з місця – 6,3 %, у спритності – 4,7%, у швидкісній координації - 9,5% та у координаційній витривалості – 4,3% ($p \leq 0,05$). У хлопців контрольної групи покращення становить швидкісно-силових якостей, а саме у метанні малого м'яча на дальність 7,8 % і у стрибку у довжину з місця – 3,5 %, спритність покращилася на 1,9 %, швидкісна координація – на 3,9% та координаційна витривалість – на 1,8 %. Щодо силових якостей, то як у експериментальній, так і у контрольній групах цей показник змінився незначно, відповідно лише на 8,2% і 6,1 % ($p \leq 0,05$). Така закономірність характерна і для школярів 11 класу, де показники швидкісно-силових якостей, зокрема, метання малого м'яча на дальність, стрибок у довжину з місця, спритності, швидкісної координації та координаційної витривалості покращилися відповідно на 14,3 %, 7,1%, 7,6%, 10,1 % і 5,7 % ($p \leq 0,05$), тоді як силові якості покращилися не достовірно ($p \leq 0,05$).

Автором було встановлено, що в кінці педагогічного експерименту в учнів 10 класу експериментальної групи достовірно вищі середньостатистичні результати ($p \leq 0,05$) у нанесенні ударів за 5 с правою рукою 20,3%, лівою рукою 20,0%, за 15 с правою рукою 14,9% і лівою рукою 16,9% ($p \leq 0,05$), у контрольній групі ці показники змінилися незначно ($p > 0,05$). Так, у нанесенні ударів за 5 с правою рукою лише на 8,0 %, лівою рукою на 8,6 %, за 15 с правою рукою на 6,1 % і лівою рукою на 12,3% ($p \leq 0,05$). Стосовно школярів 11 класу,

то достовірне покращення результатів спеціальної рухової підготовленості виявлено у експериментальній групі, зокрема, результати нанесенні ударів за 5 с правою рукою покращилися на 22,3 %, лівою рукою - на 31,2 %, за 15 с правою рукою – на 14,3 % і лівою рукою – на 15,8 % ($p \leq 0,05$), тоді як у контрольній групі ці показники мають недостовірне покращення ($p \leq 0,05$).

Ефективність розробленої методики підтверджено статистично значущим покращенням показників психоемоційної стійкості учнівської молоді. Так, у школярів 10 класу активність покращилася на 4,8 %, рішучість – 14,8 %, стійкість до стресу – на 9,2 % і рівень стресу – 29,7 % ($p \leq 0,05$). Це стосується показників особистісної і реактивної тривожності, які також достовірно покращилися відповідно на 8,1 % і 6,7 % при $p \leq 0,05$. Стосовно учнів 11 класу, то ці показники також мають достовірне підвищення, зокрема, активність покращилася на 6,1 %, рішучість – 14,7 %, стійкість до стресу знизилася – на 9,5 %, рівень стресу – 15,3 %, особистісна тривожність – на 8,1 % і реактивна тривожність – 7,7% ($p \leq 0,05$). Результати досліджень свідчать про тенденції до покращення показників психоемоційної стійкості в учнів контрольної групи, однак, це підвищення недостовірне ($p \leq 0,05$).

Встановлено, що включення в освітній процес закладів загальноосвітньої школи модуля «Бокс» дає можливість для сучасної вітчизняної школи вирішувати цілий ряд актуальних питань, а саме: цілеспрямоване удосконалення рівня розвитку спеціальних рухових умінь і навичок з боксу, підвищення рівня рухових якостей та являється ефективним засобом формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи.

На основі виконання поставлених в роботі завдань і отриманих результатів автор формулює висновки, які узгоджуються з даними, наведеними в основних розділах роботи і дозволяють судити про ступінь виконання поставлених завдань і досягнення мети роботи. Роботу завершують практичні рекомендації, додатки та список використаних джерел.

В цілому, за змістом дисертаційної роботи, слід зазначити її чітку, логічну побудову, яка повністю відображає шляхи досягнення сформульованих автором цілей і виконання заявлених завдань.

Матеріал дисертації викладено послідовно, стиль викладення науковий, чіткий і лаконічний. Дисертація орфографічно та стилістично витримана на належному рівні. Застосована в роботі наукова термінологія є загальноновизнаною, стиль викладення результатів теоретичних і практичних досліджень, нових наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує доступність їх сприйняття та використання.

Дотримання принципів академічної доброчесності. Відповідно до Рекомендацій МОН України №1/11-8681 від 15.08.2018 щодо запобігання

академічному плагіату та його виявлення у наукових роботах дисертаційна робота Сіренка В. Г. пройшла антиплагіатну експертизу з використанням програми «Unicheck» та подальшим її експертним аналізом, порушень академічної доброчесності не виявлено.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковані в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових роботах зі співавторами та без, дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати. За матеріалами дисертації подано 3 наукові публікації, з яких 1 стаття у міжнародному виданні, що входить до наукометричної бази Web of Science, 2 статті у фахових наукових виданнях України.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації. У цілому позитивно оцінюючи рецензовану працю, акцентую увагу на окремих суперечностях, спірних положеннях, які, на мою думку, потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час захисту дисертації:

1. В актуальності роботи дисертант вказує на велику кількість наукових розробок, котрі стосуються підвищення ефективності фізичного виховання школярів старших класів у контексті розвитку їх психоемоційної стійкості засобами рухової активності, в той же час доцільно було б акцентувати увагу на ступені розробленості, особливостях, спрямованості наукових напрацювань зарубіжних дослідників у цій царині.

2. На нашу думку потребують більшої деталізації складові лікарсько-педагогічного контролю в процесі занять школярів старших класів з використанням засобів єдиноборств.

3. Бажано було б у висновках надати перспективи подальших розвідок у даному напрямі дослідження.

4. У тексті дисертації зустрічаються окремі стилістичні неточності, друкарські помилки.

В рамках наукової дискусії варто отримати відповіді на наступні запитання:

1. В основу розробки методики підвищення стресостійкості здобувачів освіти покладено засоби єдиноборств, зокрема боксу, чим, на вашу думку, зумовлена перевага використання цих засобів у порівнянні з традиційними засобами фізичної культури?

2. На Вашу думку, чи потребують додаткової підготовки та оволодіння фаховими компетентностями (якими саме?) учителі фізичної культури для впровадження Вашої авторської методики?

Згадані недоліки не вплинули на обґрунтованість і вірогідність основних положень, винесених здобувачем на захист, не применшують новизну, наукову й практичну значущість отриманих результатів.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Сіренка В. Г. на тему «Формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, характеризується теоретичною і практичною значущістю, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, із змінами, внесеними згідно Постанов Кабінету Міністрів №341 від 21.03.2022 р., №502 від 19.05.2023 р., №507 від 03.05.2024 р.), а її автор Сіренко В. Г. заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура).

Опонент:

Завідувач кафедри
оздоровчо-рекреаційної рухової
активності Національного університету
фізичного виховання і спорту України,
доктор наук з фізичного виховання і
спорту, професор

Олена АНДРЕЄВА

Підпис Андрєєвої О. В. засвідчую
Проректор з науково-педагогічної роботи
Національного університету фізичного
виховання і спорту України,
доктор наук з фізичного виховання і
спорту, професор

Ольга БОРИСОВА